

Aspectes biopsicològics de la persona

Codi: 105047

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	FB	1	2
2500261 Pedagogia	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Nair Elizabeth Zárate Alva

Correu electrònic: NairElizabeth.Zarate@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

F. Xavier Borràs Hernández

Carmina Castellano Tejedor

Prerequisits

Essent aquesta una assignatura de primer curs no té prerequisits formals, però es recomana als i les estudiants que revisin els coneixements bàsics de biologia que han après durant els seus estudis previs (genètica, hominització, evolució, cervell, sistema nerviós, i d'altres conceptes relacionats). Es considera desitjable una revisió d'aspectes com: estructura i funcionament del cervell, sensació, atenció, percepció, aprenentatge, memòria, raonament, intel·ligència.

A més és desitjable una alta motivació, capacitat per l'organització de la informació, estratègies de síntesis, anàlisi i reflexió crítica.

Objectius

Aquesta assignatura té com a finalitat apropar els i les estudiants a l'estudi de la realitat humana, tant des del punt de vist filogenètic com ontogenètic (vida, desenvolupament, processos mentals, gènere, cultura, societat, etc.). S'espera que els i les estudiants comprenguin i reflexionin críticament al voltant de les bases biològiques i psicològiques que permeten descriure i explicar el comportament i els processos mentals de l'ésser humà.

Competències

- Educació social
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.

- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.

Resultats d'aprenentatge

1. Comprendre com els aspectes biològics i psicològics afecten el desenvolupament al llarg del cicle vital.
2. Comprendre i analitzar les implicacions educatives de les teories i models d'aprenentatge.
3. Conèixer i analitzar les bases biològiques dels processos psicològics.
4. Conèixer i identificar els principals trastorns del desenvolupament i de la personalitat, la seva incidència en el desenvolupament i implicacions educatives.

Continguts

1.Processos psicològics bàsics aplicats a l'educació (2 ECTS) (Bloc 1) / Unitat de Psicologia Bàsica

- 1.1. L'accés al coneixement: la naturalesa de la sensació, la percepció i l'experiència conscient.
- 1.2. L'elaboració del coneixement: l'aprenentatge (condicionament, aprenentatge cognoscitiu) i la memòria.
- 1.3. L'activació de la conducta: la motivació (instint, pulsó, activació, motivació intrínseca i extrínseca) i l'emoció (emocions bàsiques, teories, comunicació no verbal, gènere i cultura).

2.El sistema nerviós i els processos psicològics (2 ECTS) (Bloc 2) / Departament de Pedagogia Sistemàtica i Social

- 2.1. Aspectes estructurals i funcionals del cervell humà.
- 2.2. La comunicació entre neurones. Xarxes nervioses.
- 2.3. Característiques del cervell humà (plasticitat, asimetria funcional, clausura, auto-organització, emergència, maduració asincrònica, etc.).
- 2.4. Cervell i processos mentals.
- 2.5. Cognició, llenguatge i comunicació. Els estats de la consciència.

3.Factors genètics i socio-biològics condicionants del desenvolupament i l'aprenentatge (2 ECTS) (Bloc 2) / Departament de Pedagogia Sistemàtica i Social

- 3.1. Vida i evolució. La complexitat dels sistemes vius.
- 3.2. Genètica i evolució. Neodarwinisme. El procés d'hominització.
- 3.3. Aspectes filogenètics del comportament humà (activitats motores, estímuls clau, motivacions i emocions primàries, impregnació, etc.).
- 3.4. Percebre, conèixer i sentir.
- 3.5. Ètica i evolució. Bioètica.

Metodologia

La metodologia docent que es proposa en aquesta assignatura té com a línies generals:

- Classes magistrals (30 hores): presentació per part dels professors/es dels temes centrals de l'assignatura, presentació d'un grup o grups d'estudiants per aprofundir en la reflexió i/o aplicació relacionada amb temes específics, passació de vídeos o pel·lícules d'interès per a l'assignatura, fòrum de discussió amb experts en l'àrea, entre d'altres.

- Seminaris (15 hores): treball en grups més petits per a l'organització de diverses tasques, anàlisi i discussió de textos i/o articles de recerca, ampliació i comentaris dels apunts presos a classe, elaboració de mapes conceptuals, organització i desenvolupament de pràctiques, grups de discussió, tasques per a la trobada d'informació i preparació de presentacions orals.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris	30	1,2	
Sessions magistral	15	0,6	
Tipus: Supervisades			
Tutories	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom (estudi, reunions, consultes)	75	3	

Avaluació

Aquesta assignatura té tres punts de continguts (veure l'apartat de continguts) que es distribueixen en dos blocs temàtics. Es requereix que els i les estudiants adquireixen una formació mínima bàsica en tots i cadascun d'ells. Per tant els i les estudiants hauran de mostrar evidències d'aquests mínims en els diferents blocs temàtics de l'assignatura, estructurats de la següent manera:

Bloc 1 (34%): tema 1

Bloc 2 (66%): temes 2 y 3

L'avaluació es basarà en exàmens escrits i treballs pràctics en grup o bé individuals. En el BLOC 1 hi haurà tant sols una prova individual al tancament del mateix . El BLOC 2 tindrà un treball i una prova individual al tancament del bloc. Així, en general, l'avaluació d'ABP és producte de l'esforç individual.

A més a més el pes relatiu dels blocs temàtics en la qualificació global de l'assignatura es correspondrà amb el seu pes percentual en ECTS. Així, el bloc temàtic 1 té un pes equivalent a 2 ECTS (34%), i el bloc 2 a 4 ECTS (66%).

L'assistència a les sessions de treball pràctic (seminaris) és obligatòria, en tot cas es podrà valorar algunes absències sempre i quant la presencialitat total sigui d'un mínim del 80%.

Per superar l'assignatura s'hauran de mostrar evidències d'assoliments mínims en cadascun dels dos blocs mencionats. Si el o l'estudiant no supera algun dels blocs, la seva qualificació final correspondrà a la qualificació o mitjana del/s bloc/s suspesos, i haurà de fer l'avaluació programada com recuperació. Si finalment no aprova algun dels blocs, significarà que no ha assolit el mínims esperats i suspendrà l'assignatura amb la qualificació corresponent al/als bloc/s suspès/os. El plagi serà motiu de suspensió de l'assignatura. En les matrícules següents de l'assignatura, l'avaluació pot consistir en una sola prova de síntesi que permeti la demostració de l'assoliment dels resultats d'aprenentatge previstos.

Els estudiants que no es presentin a cap de les avaluacions d'un dels blocs durant el curs ni en l'avaluació de recuperació obtindran una qualificació de no avaluable. Quan es faci una de les avaluacions dintre d'un bloc es considerarà presentat al bloc corresponent, i per tant haurà de fer la resta de les avaluacions obligatòriament; en cas contrari, es farà la mitjana amb la qualificació de l'avaluació a la qual s'hagi presentat i els "zeros" corresponents a la resta de les avaluacions no realitzades dintre d'aquell bloc. Si s'ha superat un dels blocs, la prova de recuperació serà per demostrar l'assoliment dels continguts i les competències pendents dels altres blocs.

Els resultats de cadascuna de les avaluacions s'hauran de publicar al campus en el termini màxim d'un mes després de la seva realització, i s'haurà d'oferir una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació, a excepció de les proves de recuperació que seran de revisió immediata. La qualificació final s'extraurà de la mitjana ponderada de l'assoliment dels dos blocs temàtics (34% i 66% respectivament).

El tractament de casos particulars, dubtes, suggeriments, etc., s'haurà de plantejar als/les professors/es del bloc corresponent. El/la coordinador/a de l'assignatura vetllarà perquè els criteris finals d'avaluació pel que fa a la nota global de l'assignatura siguin adoptats de forma consensuada per part de tot l'equip docent.

Tota aquesta informació i d'altra informació addicional es penjarà al inici del curs en el campus virtual de l'assignatura que farem servir com a eina de comunicació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació Biologia	66	0	0	1, 3
Avaluació Processos Psicològics Bàsics	34	0	0	2, 4

Bibliografia

- Alonso Tapia, J. (1998). *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana. Aula XXI.
- Asensio, J. M. (2004). *Una educación para el diálogo*. Barcelona: Paidós.
- Asensio, J. M. (2013). *Educación y vida*. Barcelona: Octaedro.
- Bessel Van de Kolk. (2015). *El cuerpo lleva la cuenta. Cerebro, mente y cuerpo en la superación del trauma*. Barcelona: Olivella.
- Bueno, D. (2016). *Cerebroflexia. El arte de construir el cerebro*. Barcelona: Plataforma Editorial.
- Cotrufo. T. y Ureña, J.M. (2018). *El cerebro y las emociones. Sentir, pensar, decidir*. Madrid: EMSE EDAPP.
- Feldman, L. (2018). *La vida secreta del cerebro. Cómo se construyen las emociones*. Barcelona: Paidós.

- Gutiérrez Martínez, F. (2005). *Teorías del desarrollo cognitivo*. Madrid: McGraw Hill.
- Ferré, J. y Ferré, M. (2013). *Neuropsicopedagogía infantil. Bases neurofuncionales del aprendizaje cognitivo y emocional*. Barcelona: Lebón.
- LeDoux, J. (1999). *El cerebro emocional*. Barcelona: Ariel/Planeta.
- Martínez-Fernández, J. R., y Borràs, F. X. (comp., 2016). *Aspectos Biopsicológicos de la Persona: procesos psicológicos básicos, desarrollo y educación*. Madrid: Pearson Educación.
- Morgado, I. (2012). *Cómo percibimos el mundo. Una exploración de la mente y los sentidos*. Barcelona: Ariel.
- Morgado, I. (2014). *Aprender, recordar y olvidar: Claves cerebrales de la memoria y la educación*. Barcelona: Ariel.
- Mora, F. (2018). *Mitos y verdades del cerebro*. Barcelona: Paidós
- Williams, M. y Penman, D. (2013). *Mindfulness*. Barcelona: Paidós.